

Tillämpningsanvisning för kompletterande och förebyggande utkomststöd från och med 1.1.2024

Godkänd regionstyrelse 11.12.2023, 308 §

Innehållsförteckning

Tillämpningsanvisning för kompletterande och förebyggande utkomststöd från och med 1.1.2023.....	0
1. UTKOMSTSTÖD.....	4
2. KOMPLETTERANDE UTKOMSTSTÖD.....	4
3. UTGIFTER SOM BERÖR BARN OCH FAMILJER.....	5
3.1. Förnödenheter för barn.....	5
3.2. Hobbyutgifter för barn	5
3.3. Kostnader som uppstår i samband med umgänge barn	6
4. KOSTNADER FÖR BOENDE.....	6
4.1. Garantiavgift och flyttkostnader	6
4.2. Lösöre i hemmet och hushållsmaskiner	6
4.3. Lagringskostnader	7
5. SÄRSKILDA UTGIFTER.....	8
5.1. Klädesinköp	8
5.2. Cykel	8
5.3. Utgifter som uppstår på grund av särskilda behov eller förhållanden.....	8
5.3.1. Rekreationsverksamhet.....	8
5.3.2. Kostnader för intressebevakning.....	9
5.3.3. Vård- och serviceavgifter	9
5.3.4. Övriga utgifter.....	10
5.4. Begravningskostnader	10
6. Studerande	11
6.1. Studieutgifter.....	11
7. REHABILITERANDE ARBETSVERKSAMHET	12
8. VÄRNPLIKTIGA	12
9. FÅNGAR	13
10. UTLÄNNINGAR OCH INVANDRARE	13
10.1. Hemkommun, uppehållstillstånd och bosättningsbaserad social trygghet	13
10.2. EU-/EES-medborgare	14
10.3. Tredjelandsmedborgare	15
10.4. Turister	15
10.5. Vistelse i Finland utan nödvändigt uppehållstillstånd, asylsökande och papperslösa	15
10.6. Offer för människohandel	16
10.7. Personer som fått internationellt skydd.....	16

10.8.	Initialkartläggning och integrationsplan.....	16
10.9.	Övriga kostnader som uppstår vid stöd av integration	16
11.	UTKOMSTSTÖDET I FÖRHÅLLANDE TILL BARNSKYDDET	17
11.1.	Syftet med barnskydd och förebyggande barnskydd.....	17
11.2.	Tryggande av utkomst och boende	17
11.3.	Eftervård	17
11.4.	Privat placerat barn	18
12.	FÖREBYGGANDE UTKOMSTSTÖD.....	18
13.	SERVICEPLAN	19
14.	BEGREPP OCH DEFINITIONER	19

1. UTKOMSTSTÖD

Var och en är skyldig att efter bästa förmåga dra försorg om sig själv och sitt eget uppehälle i den omfattning som bestäms i äktenskapslagen (234/1929), lagen om underhåll för barn (704/1975) och i annan lag om sin makes samt sina minderåriga barns och adoptivbarns uppehälle. (Lag om utkomststöd 2 §).

Innan man ansöker om kompletterande utkomststöd ska man söka om grundläggande utkomststöd av FPA.

Grundläggande utkomststöd kan beviljas en person eller en familj vars inkomster och tillgångar inte räcker till för de nödvändiga dagliga utgifterna. I det grundläggande utkomststödet beaktas boendekostnader (t.ex. hyra, vatten, vederlag, el, hemförsäkring och egnahemshusets underhållsutgifter), nödvändiga flyttkostnader, andra offentliga hälso- och sjukvårdsutgifter än de som ingår i grunddelen (t.ex. hälsovårdscentralens klientavgifter, sjukhusräkningar, tandvårdsräkningar, receptbelagda läkemedel, glasögon och tandproteser), kommunala dagvårdsavgifter för barn, avgifter för morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolbarn, vissa utgifter som en umgängesförälder har för att träffa sitt barn samt utgifter för anskaffning av nödvändig identitetshandling, uppehållshandling eller resehandling.

2. KOMPLETTERANDE UTKOMSTSTÖD

Då kompletterande utkomststöd beviljas ska man enligt 7 c § i lagen om utkomststöd i behövlig utsträckning beakta särskilda uppgifter som omfattar utgifter som på grund av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden ansetts nödvändiga för tryggnad av försörjningen eller främjande av förmågan att klara sig på egen hand. Som en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden kan anses vara till exempel långvarigt utkomststöd, en långvarig eller svår sjukdom samt särskilda behov i anslutning till barns hobbyverksamhet.

Behovet av kompletterande utkomststöd bedöms klientspecifikt från fall till fall.

I regel anses bland annat skulder, böter eller kostnader som hänför sig försenade betalningar inte utgöra utgifter som ska tas i beaktande vid beviljande av utkomststöd. Kompletterande utkomststöd beviljas i huvudsak inte för utgifter som beviljas av FPA och som hör till det grundläggande utkomststödet eller för utgifter som ingår i utkomststödet grunddel. Kompletterande utkomststöd kan inte vara en långsiktig lösning.

Förnödenheter ska i första hand köpas begagnade (inte madrasser). Inköp av material ska bevisas på ett tillförlitligt sätt (t.ex. med ett inköpskvitto). Barnvagnar och andra tillbehör ska återanvändas inom familjen.

Ett skriftligt tjänsteinnehavarbeslut gällande kompletterande utkomststöd ska upprättas för klienten inom 7 vardagar efter att klientens ansökan inkommit. Klienten har rätt att begära en omprövning av tjänsteinnehavarbeslutet. Ifall man måste begära om tilläggsuppgifter av klienten så räknas behandlingstiden på sju vardagar börja från den dag när tilläggsuppgifterna tillställdes. Om de begärda uppgifterna inte tillställs så börjar handläggningstiden räknas från den dag när tilläggsuppgifterna skulle vara tillställda.

I vissa situationer kan kompletterande utkomststöd med stöd av 20 § och 23 § av utkomststödslagen återkrävas på grund av en förväntad förmån eller inkomst. Av beslutet ska det framgå av vem stödet återkrävs och på vad återkravet eller kvittningen stöder sig på. Återkrav kan inte göras i efterskott. Utkomststödet eller delar därav kan återkrävas av stödmottagaren om han eller hon har inkomster eller tillgångar som inte finns till förfogande när stödet beviljas. Om klienten har realiserbara tillgångar liksom en fastighet eller

bostadsaktielägenhet eller ett oskiftat arv kan det beviljade kompletterade utkomststödet återkrävas från egendomens försäljningsvinst. I dylika fall överlämnas alltid ett förslag om återkrav till förvaltningsdomstolen som fattar det faktiska beslutet om återkrav. Utkomststöd kan också direkt återkrävas av kundens förväntade förmåner mot kvittning (t.ex. FPA:s bostadsbidrag), varvid ett beslut av förvaltningsdomstolen inte behövs.

3. UTGIFTER SOM BERÖR BARN OCH FAMILJER

3.1. Förnödenheter för barn

Utgifter för särskilda behov eller förhållanden kan tas i beaktande, liksom utgifter för barnförmödenheter såsom kostnader p.g.a. barnvagnar samt för utgifter som förorsakats av större uppköp till hemmet. I synnerhet hushåll som länge beviljats utkomststöd har svårt att klara av ifrågavarande utgifter. Efter klientspecifikt övervägande bör det bedömas huruvida anskaffningen är nödvändig och ifall man kan förutsätta att klienten sparar ihop till den.

Följande förnödenheter för barn beaktas:

- Kombivagn, högst 200 €
- Syskon-/tvillingvagn, högst 250 €
- Om kombivagn inte har beviljats kan högst 50 € beviljas för en vagn
- Spjålsäng + madrass, högst 85 €
- Barnsäng + madrass: under 12-åringar högst 200 €, 12-17-åringar högst 250 €
- Matstol, högst 30 €
- Barnsits för cykel, högst 40 €
- Bilbarnstol, högst 80 € (om transport med bil anses nödvändigt) Skidpaket (med beaktande av årstid och väderleksförhållanden): under 12-åringar högst 60 €, 12-17-åringar högst 80 €
- Skridskor + hjälm, sammanlagt högst 40 € Andra engångsförmödenheter för barn som anses nödvändiga, högst 50 € Nödvändigheten av andra förnödenheter än de som nämns ovan bör bedömas från fall till fall. Vid beviljande av stöd bör man fästa vikt vid tidigare utrustning, eventuellt tidigare beviljat utkomststöd samt det verkliga behovet. Även familjens helhetssituation bör tas i beaktande. Förnödenheter för barn ska i den mån det är möjligt skaffas använda.

Utkomststöd för förnödenheter för småbarn kan beviljas före barnets födsel, men tidigast när moderskapspenningsperioden har inletts.

3.2. Hobbyutgifter för barn

Barns hobbyutgifter ingår i regel i de utgifter som täcks genom grunddelen för barn.

Kompletterande utkomststöd kan beviljas för att främja ett barns delaktighet i hobbyverksamhet, när det är fråga om ett långvarigt klientskap inom utkomststödet eller när en långvarig hobby hotas att avslutas p.g.a. familjens ekonomiska svårigheter.

Med utkomststöd stöder man i huvudsak högst en hobby/barn (t.ex. säsong-, medlems-, läger-, turnerings- och verksamhetsavgifter, nödvändig utrustning):

- 3-5-åringar högst 100 €/år
- 6-12-åringar högst 400 €/år
- 13-17-åringar högst 600 €/år

3.3 Kostnader som uppstår i samband med umgänge barn

Kostnader som uppstår i samband med umgänge med barn är utgifter som tas i beaktande i FPA:s grundläggande utkomststöd. Om inget vårdnads- och umgängesavtal har uppgjorts och det heller inte finns något domstolsbeslut kan kostnader som uppstår i samband med umgänge med barn tas i beaktande i det kompletterande utkomststödet i en rimligt ansedd tid. I regel ska ett vårdnads- och umgängesavtal uppgöras. Om umgänget med barnet varar längre än det som står i det fastställda avtalet ska man primärt söka om grundläggande utkomststöd av FPA för umgängeskostnaderna. Längden på umgänget ska bevisas på ett tillförlitligt sätt, exempelvis med en redogörelse som undertecknats av boendeföräldern.

4. KOSTNADER FÖR BOENDE

Kompletterande utkomststöd beviljas i regel inte för månatliga utgifter såsom hyror, elräkningar, hemförsäkringsavgifter etc. eftersom de hör till FPA:s grundläggande utkomststöd. Avgifter för stängning och återkoppling av el hör inte till utgifter som beaktas i utkomststödet. Om ett elbolag på grund av tidigare uteblivna betalningar kräver att klienten ska betala en garantisumma när hen flyttat in i en ny lägenhet ska klienten söka om grundläggande utkomststöd av FPA för garantiavgiften.

4.1. Garantiavgift och flyttkostnader

Utkomststöd för garantiavgiften och flyttkostnaderna ska primärt ansökas av FPA. I undantagsfall kan dock garantiavgiften och/eller flyttkostnaderna beviljas som kompletterande utkomststöd efter prövning. Det här förutsätter att ett beslut om grundläggande utkomststöd fattats. I regel beviljas garantiavgiften genom att en betalningsförbindelse ges till hyresvärden, varvid garantisumman lämnas obetald.

Utkomststöd beviljas inte för garantiavgiften och/eller flytten p.g.a. bekvämlighetsorsaker, utan flytten ska alltid vara motiverad. Utkomststöd kan också beviljas för en flytt till en annan ort om orsaken till flytten exempelvis är en arbets- eller studieplats som finns på den andra orten. FPA har fastställt vad som anses vara skäligen boendekostnader för bostäder.

4.2. Lösöre i hemmet och hushållsmaskiner

Kompletterande utkomststöd beviljas i regel en gång för nödvändiga anskaffningar till den första bostaden. Vid beviljande av kompletterande utkomststöd för inköp till hemmet är det motiverat att ta i beaktande om klienten beviljats utkomststöd under en längre tid. Ifall en hushållsmaskin går sönder ska man i första hand utreda om man kan få den ersatt via hemförsäkringen. När man flyttar in i ett hem som finns i ett annat välfärdsområde ska utkomststödet för anskaffning av förnödenheter i hemmet sökas av socialvården i ifrågavarande välfärdsområde.

Kompletterande utkomststöd beviljas mot kvitto eller som en betalningsförbindelse direkt till företag.

Kompletterande utkomststöd kan beviljas för nödvändiga anskaffningar till hemmet enligt följande:

- Förnödenheter för barn, se punkt 3.1
- säng + madrass: under 12-åringar högst 200 €/person, över 12-åringar och vuxna högst 250 €/person
Endast madrass, högst 150 €

- Sängkläder totalt högst 50 €/person (täcken, dynor, sängkläder och handdukar)
- Matbord + stolar beroende på familjens storlek totalt högst 100 €/1-2 personer, för barnfamiljer högst 200 €
- Käril + köksredskap totalt högst 50 € + 10 € /tilläggs-person (kastruller, stekpannor, bestick, tallrikar, glas, inte eldrivna köksapparater)
- Belysning högst 20 €/rum (antalet rum ska anges)
- Städtillbehör och –medel totalt högst 50 €
- Dammsugare, högst 70 €
- Mikrovågsugn, 50€
- Tvättmaskin 1-2 personer högst 250 €, 3 - personer högst 400 €
- Kylskåp högst 300 € (personer som bor i ägarbostad)
- Spis/ugn högst 300 € (personer som bor i ägarbostad),
- Brandvarnare 10 €
- Ifall stöd beviljas med stöd av handikappservicelagen för anskaffande av en hushållsapparat (50 %) kan anskaffningen ytterligare stödas medelst kompletterande utkomststöd.

Utkomststöd för tvättmaskin beviljas i första hand för barnfamiljer eller personer med sjukdomar eller funktionsnedsättningar. Även ett barnfritt hushåll kan beviljas utkomststöd för anskaffning av tvättmaskin. I beslutet beaktas också om det finns rimliga möjligheter att tvätta byke till ett rimligt pris i bostadshuset. Primärt beaktar man ändå den avgift som upptas för användning av tvättstugan.

Den som söker om utkomststöd ska inkludera kostnaderna för eventuell hemtransport och montering i det beviljade utkomststödet eller betala det själv.

Om klienten genom sitt eget agerande blir utan nödvändigt lösöre i hemmet bör hon eller han ta i beaktande att det nödvändigtvis inte finns skäl att bevilja kompletterande utkomststöd för att på nytt anskaffa förnödenheter till hemmet

4.3. Lagringskostnader

För kostnader som uppstår för lagring av hemmets möbler och förnödenheter ska man i första hand söka om grundläggande utkomststöd av FPA. Kompletterande utkomststöd kan beviljas ifall det finns särskilda skäl till det och lagringstiden är skälig

5. SÄRSKILDA UTGIFTER

5.1. Klädesinköp

Klädesutgifter ingår i utkomststödets grunddel och i regel beviljas inget separat kompletterande utkomststöd för dessa. Ifall personen har sådana särskilda klädes- eller skoutgifter som inte ingår i de utgifter som täcks av det grundläggande utkomststödet kan ifrågavarande utgifter i vissa fall beaktas som utgifter som tas i beaktande vid beviljande av kompletterande utkomststöd. I första hand ska det utredas ifall de kläder och/eller skor som behövs p.g.a. särskilda behov exempelvis kan skaffas via handikappservicen eller hälso-/sjukvården eller med stöd av fängelselagen.

För romska kvinnor som faktiskt använder en romsk kjol dagligen beviljas högst 500 € som kompletterande utkomststöd med två års mellanrum för anskaffande av romsk kjol.

5.2. Cykel

Kompletterande utkomststöd för barncykel beviljas enbart då den nuvarande cykeln blivit för liten och familjen inte har andra användbara cyklar. En vuxen person kan beviljas utkomststöd som engångsbidrag för en cykel när personen arbetar eller studerar och cykeln behövs för dessa resor eller cykeln annars anses vara ett nödvändigt fortskaffningsmedel för personen (exempelvis på grund av regelbundna hälso- och sjukvårdsbesök, för att främja sysselsättning eller för transportera barn till dagvård).

För cykel kan beviljas:

- högst 80 € för 3-6-åringar
- högst 120 € för 7-11-åringar
- högst 150 € för 12-17-åringar och vuxna
- Dessutom kan man för hjälm bevilja högst 20 €/person.

5.3. Utgifter som uppstår på grund av särskilda behov eller förhållanden

5.3.1. Rekreativ verksamhet

Utgifter för rekreativ verksamhet ingår i grunddelen (lagen om utkomststöd 7 a §). Barnfamiljer/umgängesföräldrar kan på basis av deras ekonomiska situation och helhetsituation beviljas stöd för rekreativ verksamhet som sker under semestertider, högst en gång per år 30 €/person (minderåriga barn + vårdnadshavare). I valet av rekreationssätt och -plats bör man ta i beaktande att inget separat utkomststöd beviljas för rese- och logiutgifter som hänför sig till en eventuell rekreativ resa. Rekreativ verksamhet som sker under semestertider får heller inte utsätta familjen för ekonomiska svårigheter.

När det gäller lägerkostnader kan man i regel stöda personer som varit klienter under en lång tid eller som är återkommande klienter. Ifall det anses motiverat att bevilja utkomststöd för lägerverksamhet kan även självrisk- och resekostnader till lägret beaktas.

Kompletterande utkomststöd kan även beviljas till vuxna för lägerkostnader (t.ex. läger ordnade av församlingen, Rädda barnen r.f. och motsvarande arrangörers läger/semestrar).

Varje elev ska avgiftsfritt ha möjlighet att delta i grundskolans läroplan och den årliga verksamhet som baserar sig på planen. Exempelvis kostnader för klassresor, lägerskolor och skolfotograferingar är utgifter som inte täcks med kompletterande utkomststöd.

Inget utkomststöd beviljas i regel för kostnader som uppstår i samband med skriftskola eller dop.

5.3.2. Kostnader för intressebevakning

Om klienten bor i eget boende/ inte har hemtjänst:

Om klienten är berättigad till grundutkomststöd kan hen ansöka om kompletterande utkomststöd för intressebevakningens kostnader, inklusive fakturan från myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Kompletterande utkomststöd till fakturan kan behandlas först när klienten har ett beslut om grundutkomststöd för den månad då fakturan förfaller. Kompletterande utkomststöd kan även beviljas till intressebevakningens faktura för utgifter och arvoden.

Om klienten bor på serviceboende/ har hemtjänst:

Grundavgiften för intressebevakningen är en avgift som beaktas i beräkning av hemtjänstens, långvarig anstaltsvårds, serviceboende, och effektiverat serviceboendes klientavgift. Således finns det inte skäl att bevilja kompletterande utkomststöd till ifrågasatt utgift om klienten har någon av dessa tjänster. Om intressebevakningsavgiften inte beaktats i klientavgiften bör klienten kontakta klientavgiftsavdelningen så att avgiften kan tas i beaktande.

5.3.3. Vård- och serviceavgifter

Om klienten är mindre bemedlad/låginkomsttagare ska man i första hand ansöka om en nedsättning av boendeserviceenheters vård- och serviceavgifter. Vård- och serviceavgifterna baserar sig på klientavgiftsbeslut och beaktas som utgifter när FPA beviljar grundläggande utkomststöd såtillvida att innehållet i räkningarna har påvisats och specificerats.

På basis av helhetssituationen och särskilda behov kan kompletterande utkomststöd beviljas till matserviceavgifter till den del det är fråga om avgifter som överstiger 49 % av utkomststödets grunddel som är tänkt att räcka till de månatliga livsmedelsutgifterna.

Barns dagvårdsavgifter och skolbarns morgon- och eftermiddagsvårdsavgifter omfattas av FPA:s grundläggande utkomststöd, varför man i första hand ska anhålla om att få dessa utgifter nedsatta.

Avgifter för missbrukarvård beaktas med undantag av matkostnader som hör till FPA:s grundläggande utkomststöd, såvitt kunden har fått en betalningsförbindelse beviljad eller ett beslut om missbrukarvård. Ifall kunden sökt vård utan betalningsförbindelse eller beslut anses kunden använda privata tjänster, varför man i regel då inte beviljar utkomststöd för avgifterna. Om klienten vill söka sig till privat missbrukarvård ska hon eller han i förväg tillstålla en anhållan till välfärdsområdet som bedömer servicebehovet, utarbetar en klientplan och tar ett klientservicebeslut.

5.3.4. Övriga utgifter

Utgifter för att erhålla identitetskort, uppehållstillstånd eller resehandling beaktas inte i samband med kompletterande utkomststöd för de beaktas i FPA:s grundläggande utkomststöd, när dessa är nödvändiga för klienten eller dennes familjemedlemmar.

Offentliga hälso- och sjukvårdstjänster och bland annat fysioterapibesök är inte utgifter som beaktas vid beviljade av kompletterande utkomststöd, eftersom de utgör en del av FPA:s grundläggande utkomststöd. Hälso- och sjukvårdslagen ålägger kommunerna att tillhandahålla adekvat hälso- och sjukvård för sina invånare och det är inte motiverat att via utkomststöd täcka kostnader för privat hälso- och sjukvård. Om kommunen inte tillhandahåller nödvändig sjukvård eller undersökning har kommunen möjlighet att ordna verksamheten som en köptjänst av den privata hälsovården. I dylika fall debiteras klienten endast för en avgift som motsvarar den offentliga hälso- och sjukvårdens avgift.

Klienter som under ett helt år varit i behov av utkomststöd kan på ansökan beviljas ett extra bidrag om 50 € för nödvändiga inköp i form av kompletterande utkomststöd. Bidraget kan beviljas en gång per år.

5.4. Begravningskostnader

Begravningsbidrag ansöks av välfärdsområdet efter bouppteckningen med den avlidnas namn. Man behöver inte ha ansökt om grundläggande utkomststöd av FPA innan man kan ansöka om begravningsbidrag.

Då begravningsbidrag ansöks bör dödsboets bouppteckning, samt de räkningar som anknyter till begravningen uppvisas (t.ex. begravningsbyråns och församlingens fakturor samt eventuella fakturor för dödsannonser och gravstenen) Vid fastställandet av begravningsbidraget beaktas dödsboets förmögenhet samt den eventuella efterlevande makans inkomster och förmögenhet.

Utkomststöd beviljas inte för den avlidnes eventuella övriga utgifter (t.ex. hyra och sjukhusräkningar). Ifall dödsboet är medellöst, återstår räkningarna som fordringsägarnas förlust. Kontonas saldon beaktas enligt dödsdagen. Förvaltaren av dödsboet kan ansöka om avskrivning eller betalningssänkningar av eventuella sjukhusräkningar genom hänvisning till bouppteckningen.

Begravningsbidrag beviljas så att förutom den kyrkliga samfällighetens eller en annan religiös/ideell gemenskaps faktiska kostnader även kostnader som uppstår p.g.a. begravningen, gravstenen och dödsannonserna högst får vara 1 800 € + församlingens räkning, dock högst de faktiska kostnaderna. Ifall den avlidne begravs på annan ort, beaktas fakturan från den andra ortens kyrkliga samfällighet enligt de gällande priserna för begravningsväsendet i hemkommunen. Transportkostnader till annan ort beaktas inte. Begravningskostnader som uppstår utomlands beaktas inte.

Kostnader som uppstår för minnesstunden eller gravskötselavgifter kan inte beaktas som utgifter då begravningsunderstöd fastställs, eftersom dessa inte direkt är kostnader som uppstår för jordfästningen, begravningen eller dödsannonserna, således hör dessa heller inte till de utgifter som beaktas i utkomststödet.

För långvariga klienter kan utkomststöd beviljas för deltagande i en närståendes begravning. Som närstående räknas make/maka, barn, barnbarn, syskon, föräldrar och mor-/farföräldrar.

Nödvändiga begravningskostnader:

- Blomsterarrangemang högst 40 € Klädkostnader: under 12-åringar högst 30 €/person, över 12-åringar och vuxna högst 50 €/person Ifall den avlidne inte har anhöriga eller andra boudredningsmän ska en anställd inom socialvården efter att ha fått kännedom om dödsfallet vara i kontakt med statskontoret

(www.statskontoret.fi). Statskontoret har utsedda avtalsboförvaltare. Avtal finns uppgjorda med lokala advokatbyråer. Avtalen är i kraft till 31.12.2024. I Österbotten har avtalet ingåtts med advokatbyrå Boucht & Nikula. Som socialmyndighetens uppgift återstår att bevilja ekonomisk hjälp för begravningskostnaderna. Transporter av den avlidne samt förfaranden som berör begravningen är på begravningsbyråns och församlingens ansvar.

6. Studerande

Det primära utkomstsystemet för en studerande är studiestöd (vuxenutbildningsstöd, studiepenning, allmänt bostadsbidrag och studielån) som är avsett att täcka studie- och utkomstkostnaderna under studietiden. Även ett lån som staten går i borgen för är primärt i förhållande till utkomststödet. Myndiga studeranden har möjlighet att få grundläggande utkomststöd av FPA. Därtill kan FPA betala skolresestöd för långväga studerande som studerar vid yrkesinriktade läroanstalter och gymnasier.

Studier sker som huvudsyssla då den studerande har rätt till studiestöd eller annan primär förmån. Gymnasiestudier som utförs på gymnasiets vuxenlinje anses inte ske som huvudsyssla. En 17–64 årig person som ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som arbetslös arbetssökande vid TE-byrån, ifall denna inte studerar på heltid.

Privat utbildning, till vilken studiestöd eller andra primära förmåner inte kan fås, stöds i regel inte med hjälp av utkomststöd. Utbildningsavgifter är inte utgifter som godkänns vid beviljande av utkomststöd, ifall det inte föreligger särskilda orsaker till detta. Den sökande hänvisas till att söka sig till utbildning som beviljas studiestöd eller också till att finansiera sina studier på annat sätt än genom utkomststöd..

Myndiga studerande som bor hos sina föräldrar och som utför yrkesinriktade studier samt de gymnasiestuderande och studerande som utför yrkesinriktade studier och bor självständigt åläggs lyfta studielån oberoende av ålder, om det inte finns särskilda sociala eller andra skäl som förhindrar personen att lyfta lån.

6.1. Studieutgifter

Undervisning inom utbildning som leder till examen efter den grundläggande utbildningen är i regel avgiftsfri. Detta omfattar avgiftsfri undervisning som sker på gymnasiet, inom yrkesinriktad utbildning, på yrkeshögskolor och universitet. Även läroböcker och -material är gratis för de elever som omfattas av den utvidgade läroplikten.

Följande nödvändiga kostnader kan beaktas vid beviljande av kompletterande utkomststöd:

- Studentkårens medlemsavgift
- Studentexamensavgiften (grundavgift och provspecifik avgift)
- Nödvändiga läroböcker för gymnasiet och för studerande som utför yrkesstudier och som inte omfattas av den utvidgade läroplikten. Utkomststöd beviljas i första hand som betalningsförbindelse till använda böcker eller mot kvitto.
- Nödvändigt studiematerial, såsom arbetsredskap som är för personligt bruk (t.ex. nödvändiga inköp för kockstuderande, dator som anses vara nödvändig för gymnasiestudier och yrkesstudier) och andra förnödenheter för studerande som inte omfattas av den utvidgade läroplikten.
- Arbetsskor 50 €-70 € (beroende på behov) Skyddsskor, högst 110 € Nödvändiga myndighetsavgifter (exempelvis kort för heta arbeten och hygienpass)
- Valviras registreringsavgifter

En redogörelse/ett intyg från läroinrättningen bör uppvisas för nödvändiga läroböcker, nödvändigt läromaterial och andra inköp.

Gymnasieförbundets avgifter beaktas inte.

Stöd för avgifter som uppstår på grund av deltagande i inträdesprov beviljas för högst tre inträdesprov per läsår. Inträdesproven ska vara i Finland. Som utgifter kan också beaktas resekostnader enligt det billigaste färdmedlet samt nödvändiga inkvarteringskostnader, ifall personen inte kan ordna inkvartering på annat sätt.

För en familj/ung person som regelbundet har fått utkomststöd kan kompletterande utkomststöd om 200 € beviljas för studentexamensfester eller examensfest från yrkesinriktad utbildning (kläder och mössa högst 100 € och festservering högst 100 €). I regel beviljas inte något stöd för andra fester som anknyter till skolgången, exempelvis för nionde årskursens självständighetsdagsmottagning och de gamlas dans.

7. REHABILITERANDE ARBETSVERKSAMHET

En person som deltar i rehabiliterande arbetsverksamhet betalas utkomststöd för resekostnader som uppstår på grund av att hon eller han deltar i denna verksamhet. Reseersättning betalas enligt det billigaste färdmedlet, ifall personen inte beviljats ersättning för uppehälle som hör till arbetslöshetsförmånen.

I regel ersätts klienten för resekostnader enligt lokaltrafikens busskort eller Matkahuolto regionbiljett. Användning av egen bil kan ersättas om kollektivtrafik inte kan användas i ifrågavarande område. I dylika fall ersätter man 0,20 e/km för användning av egen bil.

Vid behov kan kompletterande utkomststöd om 70 € beviljas en person inom rehabiliterande arbetsverksamhet för hygienpass, arbetskläder och -skor eller för andra nödvändiga utgifter som uppstår i den rehabiliterande arbetsverksamheten. Behovet av det kompletterande utkomststödet övervägs alltid tillsammans med handledaren inom den rehabiliterande arbetsverksamheten och arbetsplatsen där den rehabiliterande arbetsverksamheten utförs.

För en TYP-klient som deltar i FPA:s rehabilitering ersätts de kostnader som uppstår för FPA:s rehabilitering i sin helhet som förebyggande utkomststöd till de delar som FPA inte ersätter dessa. Dylika utgifter är exempelvis eventuella självriskandelar för rehabiliteringen och resekostnaderna. Därtill kan nödvändig motionsutrustning, exempelvis vindoverall, joggingskor, simdräkt eller simbyxor eller annan utrustning ersättas, ifall klienten faktiskt saknar dylik utrustning. Rehabiliteringsinrättningen meddelar klienter per brev hurdan utrustning som hon eller han behöver.

8. VÄRNPLIKTIGA

För värnpliktiga, beväringar och civiltjänstgörare är det huvudsakliga stödet i första hand militärunderstöd. Syftet med militärunderstödet är att under tjänstgöringstiden trygga försörjningen för en beväring eller civiltjänstgörare som är i tjänst och hens anhöriga. De primära utkomstsystemen för beväringar och civiltjänstgörare i tjänst täcker omfattande personens och hens familjs utkomst under tjänstgöringstiden. I och med att utkomsten tryggats behöver man i allmänhet inte beakta det behov eller de rättigheter som framgår av 2 § i lagen om utkomststöd.

9. FÅNGAR

Med fånge avses en person som avtjänar ett fängelsestraff vid en sluten eller öppen anstalt samt även personer som är häktade. Uppehälle enligt fängelselagen och häktninglagen är fångens primära utkomstsystem. I ett slutet fängelse sköter fängelset om det dagliga grundläggande uppehållet för fångarna, i detta ingår förutom boende även bland annat måltider och organisering av ändamålsenlig hälso- och sjukvård. Fången kan komma att vara i behov av utkomststöd, vilket hen har rätt till på samma grunder som andra i behov av stödet.

I regel beviljas inget kompletterande utkomststöd för klädkostnader under fängelsetiden. Brottsförmyndigheten ansvarar för fångens klädsel under tiden i häktet och fängelset. Kläderna är anstaltskläder och är inte lämpliga att användas utanför fängelset. Fångar vid slutna anstalter och fångar i förvar får använda sina egna kläder. Fängelset ska ge fången möjlighet att tvätta sina egna kläder eller få dem tvättade. Fångar på öppen anstalt ska använda sina egna kläder. Fångens klädkostnader täcks med bruks- eller sysselsättningspenning eller med andra inkomster, till exempel lön. Dessutom kan FPA beakta en mindre beräknad andel för baskläder och skor som en utgift (högst 45 euro per månad), om ansökan visar klädkostnader som är befogade och fängelsets socialvårdspersonal gett en redogörelse över detta. Vid bedömningen ska behovet av kläder och dess användning övervägas. Förvaring av tillhörigheter under fängelsetiden bör i första hand ordnas av fången själv.

För resekostnader som uppstår när fången lovligt vistas utanför anstalten beviljas inget utkomststöd. Barnfamiljer kan få stöd för de kostnader som uppstår för nödvändiga träffar. Organiseringsansvaret för kompletterande utkomststöd överförs inte till den ort där fängelset finns. Organiseringsansvaret ligger hos det välfärdsområde i vilket fångens stadigvarande hem- och vistelsekommun före fängelsevistelsen ligger. Ifall en utlänning som är häktad inte har en hemkommun eller stadigvarande bostadskommun i Finland är det den kommun där fängelset som används som häkte ligger som ska ordna det kompletterande utkomststöd som behövs.

Anvisningarna som berör fångar tillämpas inte på fångar som lyder under övervakad frihet på prov.

10. UTLÄNNINGAR OCH INVANDRARE

När det kommer till rätten till utkomststöd är karaktären för utlänningens eller invandrarens vistelse av betydelse. I princip innehåller utlänningslagen krav på annan trygg inkomst än på utkomststöd grundad inkomst gällande både EU-/EES-medborgare och medborgare utanför EU/EES-området, så kallade tredjelandsmedborgare. Förutsättningen för att ansöka om kompletterande utkomststöd är att FPA fattat beslut om grundläggande utkomststöd.

10.1. Hemkommun, uppehållstillstånd och bosättningsbaserad social trygghet

Eftersom rätten till utkomststöd bestäms utifrån permanent uppehållstillstånd och är kopplad till uppehållsrätten är det skäl att kontrollera uppehållstillståndet eller registreringsbeviset om personen vistas i Finland över tre (3) månader. Alla som flyttar till Finland och inte är EU/EES-medborgare eller schweiziska medborgare behöver uppehållstillstånd för en längre tids vistelse och boende. Om sökanden är bosatt i Finland med visum är hens vistelse vanligtvis av tillfällig karaktär.

Det är även möjligt att exempelvis en av makarna vistas i Finland stadigvarande och den andra enbart tillfälligt. Det finns alltid orsak att kontrollera uppehållstillstånds rättigheterna för samtliga familjemedlemmar. I fall den ena maken har rätt till bosättningsbaserat socialskydd kan detta påverka den andras rätt att erhålla utkomststöd.

Förutsättningen för uppehållstillstånd beviljat av tillståndsmyndigheten är i regel att inkomsten är tryggad genom förvärvsarbete, företagsverksamhet eller andra inkomster och tillgångar. Invandrare som har uppehållstillstånd på visstid (A- eller B-kod) eller EU/EES-medborgare som befunnit sig i Finland oavbrutet i mindre än fem år borde i regel klara sig på egna inkomster och tillgångar.

Enbart i vissa undantagsfall krävs inte tryggad utkomst av utlänningen eller invandraren för att hen ska få uppehållstillstånd. Vid exempelvis permittering, sjukledighet och dylikt kan utkomststöd beviljas tillfälligt. Olika uppehållstillstånd och typ av vistelse:

- A = kontinuerligt uppehållstillstånd
- B = tillfälligt uppehållstillstånd
- P = permanent uppehållstillstånd
- P-EU eller P-EY = uppehållstillstånd för en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare

Kostnader som föranleds av ansökan om medborgarskap godkänns i allmänhet inte om utgifter som beaktas av kompletterande utkomststöd. Nödvändiga handlingar för uppehållstillstånd och resor samt eventuella ansökningskostnader, passfoton, bilagor och resekostnader beaktas som utgifter i FPA:s grundläggande utkomststöd.

10.2. EU-/EES-medborgare

Medborgare i Europeiska unionens medlemsländer får arbeta i Finland utan uppehållstillstånd för arbetstagare. Detta gäller även medborgare från Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz.

När det gäller rätten till utkomststöd för nordiska medborgare ska den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster beaktas. Nordiska medborgare har enligt lagen om utkomststöd rätt till utkomststöd på samma grunder som andra icke tillfälligt bosatta i Finland direkt de anländer till landet. En EU-medborgare får vistas i Finland i mer än tre månader om hen bedriver ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare eller om hen har tillräckliga medel och vid behov sjukförsäkring för sig själv och sin familj så att de inte genom att upprepade gånger ty sig till utkomststöd blir en belastning för det finska socialförsäkringssystemet. En EU-medborgare som inte längre är anställd eller egenföretagare behåller dock sin ställning som anställd eller egenföretagare, OM HEN: blir tillfälligt arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall

- har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och arbets- och näringsbyrån registrerar hen som arbetssökande
- har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år och arbets- och näringsbyrån registrerar hen som arbetssökande, i detta fall kvarstår ställningen som anställd i minst sex månader
- inleder en yrkesutbildning som har samband med den tidigare sysselsättningen, förutom om hen är ofrivilligt arbetslös.

EU-medborgare och medborgare från Liechtenstein och Schweiz ska registrera sin vistelse om de vistas längre än tre (3) månader i Finland. Registreringsbeviset anger uppehållsrätten. En EU-medborgare som vistas

lagligt i Finland oavbrutet i fem år har rätt till permanent uppehållstillstånd, då har personen också rätt till utkomststöd, även om hen inte är anställd eller egenföretagare. Upphållstillståndskortet har en P-kod. Personen har då rätt till bosättningsbaserat socialskydd och ansökan för utkomststöd behandlas enligt normala grunder.

10.3. Tredjelandsmedborgare

Förutsättningen för uppehållstillstånd för så kallade tredjelandsmedborgare som kommer från ett land utanför EU-/EES-området är att personens utkomst är tryggad så att hen inte behöver utkomststöd. Den som fattar beslut om fortsatt tillstånd har rätt att få veta om personen i fråga beviljats utkomststöd, eftersom det att kontinuerligt ty sig till utkomststöd kan vara ett hinder för fortsatt tillstånd.

10.4. Turister

Med en turist avses en utlänning som kommer till Finland för att vistas här en kort tid (högst tre månader) i resesyfte eller annat motsvarande syfte. Beviljande av utkomststöd är den sista utvägen om personens nödvändiga hjälpbehov inte kan ordnas på något annat sätt, till exempel genom att be om hjälp från hemlandets ambassad eller genom att föra över pengar från hemlandet. Utkomststödet är begränsat till hemresekostnader samt de måltidskostnader och andra nödvändiga kostnader som uppstår i anslutning till hemresan och som uppstår före turisten på skäligt vis hinner återvända till sitt hemland.

10.5. Vistelse i Finland utan nödvändigt uppehållstillstånd, asylsökande och papperslösa

Ifall en utlänning vistas i Finland utan det uppehållstillstånd som krävs kan denna vistelse i landet i första hand inte anses vara permanent på det sätt som avses i lagen om utkomststöd. I dessa fall kan det i regel förutsättas att utlänningen så snabbt som möjligt åker tillbaka till sitt hemland, då begränsas ett eventuellt utkomststöd till nödvändiga resekostnader och andra nödvändiga kostnader. I första hand ska ändå utlänningen själv försöka lösa situationen, exempelvis på samma sätt som turister.

Alla som vistas i en kommun har rätt att i brådskande fall få socialservice i enlighet med socialvårdslagen så att hens rätt till nödvändig vård och omsorg inte äventyras. Socialservice ska enligt socialvårdslagen ordnas bland annat för stödbehov med anknytning till boende. Om vistelsen med stöd av utkomstlagen anses som tillfällig, har personen ändå rätt till brådskande och nödvändigt ekonomiskt stöd även som grundläggande utkomststöd, om nödvändig försörjning och omsorg inte annars kan garanteras i praktiken.

Asylsökande som får mottagningstjänster har möjlighet att trygga sin utkomst i första hand med hjälp av mottagningstjänsterna och därför är personen inte berättigad utkomststöd. Mottagningstjänsterna ansvarar för att ge stöd till asylsökande, till exempel mottagningspenning, och för alla stödbehov under asylprocessen. För en person som finns i landet och får mottagningstjänster ska vistelsen inför det första uppehållstillståndet bedömas som tillfälligt, med beaktande av vistelsetiden, grunderna för ankomsten till landet, vistelsens karaktär och andra kriterier som avgör karaktären av vistelsen.

Personer som fått ett negativt beslut för sin asylansökan och beslutet har vunnit laga kraft, eller personer som blivit föremål för ett verkställbart utvisningsbeslut, vistas enligt utlänningslagen olagligt i Finland och därmed är dessa personer så kallade papperslösa. Om utvisningsbeslutet blivit verkställbart gör inlämnandet av en ny ansökan om uppehållstillstånd inte vistelsen i Finland laglig. Personer som vistas i Finland har emellertid alltid rätt till åtminstone en nödvändig del av utkomststödet, om hen är i akut behov av utkomststöd och inte kan trygga sin inkomst på annat sätt. Klienten hänvisas att kontakta FPA i dessa fall.

10.6. Offer för människohandel

I Finland är det förläggningen i Joutseno som fungerar som hjälpsystem för offer för människohandel. Direktören för förläggningen i Joutseno beslutar om personer ska upptas i hjälpsystemet och vidare när de skrivs ut därifrån. Offer för människohandel kan befinna sig i mycket olika situationer och med olika uppehållstillstånd i Finland. De kan även vara finska medborgare eller vistas i landet utan lagligt uppehållstillstånd. Att ta in en person i hjälpsystemet garanterar inte uppehållstillstånd. Tillståndsmyndigheten kan bevilja offer för människohandel tillfälligt (kod B) uppehållstillstånd, om det är motiverat med tanke på förundersökning eller domstolsbehandling för människohandel, men personen kan även vara i landet med exempelvis uppehållstillstånd för arbetstagare.

Vilken service som kan ordnas för offer för människohandel fastställs i 33 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Servicen och stödåtgärderna kan vara bland annat rådgivning, krishjälp, social- och hälsovård, tolk- och översättningsservice, logi eller boende, mottagningspenning eller utkomststöd samt annan omsorg och stöd för en trygg återgång till samhället. En klient i hjälpsystemet för offer för människohandel som har en hemkommun är berättigad ovan nämnda service från sin hemkommun så länge som hen omfattas av hjälpsystemet. Förläggningen i Joutseno ansvarar för servicen om personen saknar hemkommun. Efter utskrivningsbeslutet har personen inte längre rätt till utkomststöd enligt paragrafen ovan, utan eventuell rätt till utkomststöd beror på vilket uppehållstillstånd personen har.

10.7. Personer som fått internationellt skydd

Personer som fått internationellt skydd och som bor i Finland har rätt till utkomststöd på samma grunder som de andra invånarna i välfärdsområdet.

10.8. Initialkartläggning och integrationsplan

Invandrare har rätt att i initialskedet av invandringen få grundläggande information om det finska samhället: handledning och rådgivning, initialkartläggning och vid behov en integrationsplan.

En socialarbetare och/eller arbets- och näringsbyrå gör initialkartläggningen och integrationsplanen för de invandrare som är arbetssökande hos arbets- och näringsbyrå. Socialarbetare gör initialkartläggningarna och integrationsplanerna för sina klienter som inte är arbetssökande hos arbets- och näringsbyrå och vars utkomstkälla är något annat än tillfälligt utkomststöd. Arbets- och näringsbyrå eller kommunen kan därtill starta upp en initialkartläggning åt andra invandrare som ber om det. Initialkartläggningen ska inledas inom två månader från det att klientskapet inletts eller begäran om kartläggningen har tillställts. Utifrån initialkartläggningen uppgörs vid behov en integrationsplan, den ska börja upprättas senast två månader efter att initialkartläggningen blivit klar.

10.9. Övriga kostnader som uppstår vid stöd av integration

De nödvändiga kostnader som föranleds av det som överenskommit i integrationsplanen eller de övriga integrationsfrämjande åtgärderna beviljas som utkomststöd ifall de övriga villkoren för utkomststöd uppfylls. Dyliga kostnader kan vara exempelvis kostnader som uppstår av jämförelse/erkännande av examen, kostnader för språk- och yrkesstudier (i regel en ordbok per familj, läroböcker och studiematerial). Därtill beaktas de nödvändiga utgifterna för sådan ledd hobbyverksamhet för barn som främjar integration som utgifter, ifall de övriga villkoren för utkomststöd uppfylls. Ekonomiskt stöd (bland annat för hobbyer) för unga upp till 25 år som får eftervård enligt integrationslagen baseras på en plan för unga som får eftervård.

Unga under 25 år som avlägger grundskolestudier för vuxna efter integrationstiden beviljas utkomststöd under studierna, eftersom de inte kan få studiestöd eller arbetsmarknadsstöd för sina studier. Då stödbehovet för integrationen uppskattas bör det beaktas att den tid integrationen tar inte är bunden till de ersättningar som betalas för flyktingar.

Kvotflyktingar som tillbringar sin första vinter i Finland kan beviljas ett engångsbidrag för vinterkläder, högst 85 euro per person.

11. UTKOMSTSTÖDET I FÖRHÅLLANDE TILL BARNSKYDDET

11.1. Syftet med barnskydd och förebyggande barnskydd

Syftet med barnskyddslagen är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt till särskilt skydd. Målet med barnskyddslagen är att man så tidigt som möjligt ska kunna svara på barnets och familjens stöd- och hjälpbehov på ett sådant sätt att det i mån av möjlighet förebygger eller minskar problemen och behovet av tyngre social- och hälsovårdstjänster.

Hela välfärdsområdets servicesystem, inklusive utkomststödet, är en del av det förebyggande barnskyddet. Genom det förebyggande barnskyddet främjas och tryggas barns uppväxt, utveckling och välfärd samt ges stöd i föräldraskapet. Förebyggande barnskydd förverkligas exempelvis genom att ta tag i frågor och problem i ett så tidigt skede som möjligt och genom att beakta barnets bästa i alla situationer.

11.2. Tryggande av utkomst och boende

När behovet av barnskydd i väsentlig mån beror på otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad eller när dessa omständigheter utgör ett väsentligt hinder för barnets och familjens rehabilitering, ska kommunen utan dröjsmål ordna tillräckligt ekonomiskt stöd samt avhjälpa bristerna i boendeförhållandena eller ordna en bostad som motsvarar behovet. Tillräckligt ekonomiskt stöd och boende ska också ordnas för barn eller unga i eftervården, om hens rehabilitering så förutsätter.

De rättigheter till utkomststöd som avses i 35 § i barnskyddslagen är subjektiva rättigheter som barnskyddets klienter har rätt till då de i bestämmelserna avsedda förutsättningarna uppfylls. I detta fall är beslutsfattaren inte bunden till bestämmelserna gällande utkomststödet storlek i lagen om utkomststöd, utan familjens problem ska avhjälpas genom att erbjuda tillräckligt med stöd och hjälp.

Enligt 36 § i barnskyddslagen ska sådana socialvårdstjänster som är nödvändiga med tanke på barnets hälsa eller utveckling tillhandahållas i enlighet med den bedömning av behovet som den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter har gjort i barnets eller förälderns klientplan. Syftet med klientplanen inom barnskyddet är att heltäckande bedöma barnets och familjens situation samt trygga ett tillräckligt långvarigt stöd för barnets bästa. Enbart det att servicebehovet inte ännu hunnit antecknas i klientplanen befriar inte från skyldigheten att ordna service i exempelvis akuta situationer.

11.3. Eftervård

Enligt 75 § i barnskyddslagen har barn och unga rätt till eftervård efter att omhändertagningen och vården utom hemmet avslutats. Eftervård ska också ordnas sedan en placering som stödåtgärd inom öppenvården har avslutats, om placeringen varat minst ett halvt år. Eftervård kan också ordnas för en annan ung person

än en sådan som varit klient inom barnskyddet, till exempel efter avslutad integrationstid. Skyldigheten att ordna eftervård upphör när den unga fyller 25 år.

Utkomststöd för unga i eftervården behandlas i enlighet med eftervårdsplanen. Medel för eget hushåll eller annat ekonomiskt stöd enligt 36 § i barnskyddslagen beaktas inte under eftervården. Unga som får eftervård behöver inte lyfta studielån.

11.4. Privat placerat barn

En person eller fosterförälder som valts till vårdnadshavare istället för eller vid sidan av föräldern är inte skyldig att försörja det barn som hen sköter. För ett privat placerat barn görs en egen utkomststödskalkyl där man beaktar inkomsterna som barnet har tillgång till (bland annat underhållsbidrag eller underhållsstöd, familjepension och barnbidrag). Vårdnadshavarens och hans familjs inkomster påverkar inte beloppet på det utkomststöd som beviljas barnet. I kalkylen för den extra vårdnadshavaren beaktas alla boendeutgifter samt hela bostadsbidraget. Normen för ensamförsörjare tillämpas inte för extra vårdnadshavare. Underhållsskyldigheten för ett privat placerat barn innehas av barnets föräldrar. Det utkomststöd som betalats åt barnet kan återkrävas av föräldrarna, om de med flit har försummat sina underhållsskyldigheter.

12. FÖREBYGGANDE UTKOMSTSTÖD

Syftet med förebyggande utkomststöd är att främja en persons och familjs sociala trygghet och förmåga att självständigt klara sig samt att förebygga marginalisering och långvarigt beroende av utkomststöd. Kommunen beviljar förebyggande utkomststöd enligt de grunder kommunen fastställt. Förebyggande utkomststöd kan användas som ett redskap för målinriktat och systematiskt socialt arbete. **Förebyggande utkomststöd kan bland annat beviljas:**

- för åtgärder som stöder aktivering och sysselsättning av mottagaren
- för att trygga boende
- för att lindra svårigheter som förorsakas av akut försämring av det ekonomiska tillståndet eller överskuldssättning
- i krissituationer (till exempel allvarlig sjukdom eller skilsmässa)
- för att förebygga marginalisering hos barn och unga
- för andra syften som främjar att mottagaren kan klara sig på egen hand

Förebyggande utkomststöd kan också användas i fall där man i regel inte beviljar det egentliga utkomststödet. Genom att tillräckligt tidigt och systematiskt tillämpa förebyggande utkomststöd kan man förbättra klientens förutsättningar att själv påverka sina sociala och ekonomiska förhållanden. I samband med att förebyggande utkomststöd beviljas ska det beaktas hur den sociala förmågan att klara sig stöds så att de positiva effekterna blir hållbara. Förebyggande utkomststöd beviljas enligt prövning från fall till fall. I regel kräver beviljande av förebyggande utkomststöd att en klientplan görs upp tillsammans med klienten, förutom i akuta fall. Beslutet kan också baseras på en plan som uppgjorts av en annan myndighet (till exempel barnskyddets klientplan).

13. SERVICEPLAN

Enligt klientlagen inom socialvården bör en serviceplan, vårdplan, rehabiliteringsplan eller annan motsvarande plan göras upp för klienter inom socialvården, förutom om det inte är fråga om tillfällig rådgivning och handledning. Ett väsentligt mål är att klienten och den anställda i välfärdsområdet som ansvarar för klienten förbinder sig till den gemensamma processen.

Syftet med planen är att främja att klientens önskemål och åsikter, förmåner och individuella behov, egna resurser samt modersmål och kulturella bakgrund beaktas bättre än tidigare i ärenden som berör klienten. Klienten har också rätt att få en utredning över åtgärdsalternativen. Socialarbetaren är den som ansvarar för planen. Planen kan också uppgöras i samarbete med exempelvis annan service i välfärdsområdet, arbets- och näringsbyrån eller annan samarbetspartner beroende på klientens situation. Planen uppgörs i synnerhet för följande klientgrupper: långvariga klienter inom utkomststödet, unga klienter samt personer som har svåra och mångfacetterade problem med sin livshantering. I samband med en sänkning av den grundläggande delen bör alltid en plan uppgöras (lagen om utkomststöd 10 § 2 mom.). Om man i planen tagit ställning till ekonomiskt stöd, förbinder detta behandlingen av utkomststöd. En plan för ekonomiskt stöd bör uppgöras när klienten upprepade gånger hotas av vräkning, avstängning av el eller på annat sätt har svårt att få sina inkomster att räcka till utgifterna.

14. BEGREPP OCH DEFINITIONER

- **Långvarig klient inom utkomststödet:** Minst ett år (12 månader) långt oavbrutet klientskap fram till den månad som föregår ansökningsmånaden (sökanden har erhållit grundläggande utkomststöd).
- **Återkommande klient inom utkomststödet:** Minst sex (6) månaders klientskap inom det år som föregår ansökningsmånaden (sökanden har erhållit grundläggande utkomststöd).
- **Låginkomsttagare:** Ansökarhushållet har i minst ett års tid (12 månader) före ansökningsmånaden levt med FPA:s minimiförmåner (till exempel arbetsmarknadsstöd och stöd för hemvård av barn) eller andra små inkomster utan rätt till utkomststöd, men så att det månatliga inkomstöverskottet har varit föga i förhållande till familjens storlek.

- **Ny klient:** En klient fastställs som ny klient om hen under det pågående eller föregående kalenderåret inte utträttat utkomststödrelaterade ärenden.